

HINDAMISSTANDARD

Õmbleja, tase 3

Kutsestandardi nimetus	Õmbleja, tase 3
EKR tase	3

Sisukord:

- I Üldine informatsioon
- II Hindamise meetodid ja nende kirjeldus
- III Hindamiskriteeriumid
- IV Hindamise korraldus
- V Hindamisjuhend hindajale
- VI Vormid hindajale

I Üldine informatsioon

1.1 Hindamise eesmärk

- 1.1.1 Hindamisstandard on koostatud **Õmbleja, tase 3** kutse taotlejate kompetentsuse hindamiseks.
- 1.1.2 Hindamine viiakse läbi kutse andmise vooru raames kutse andja poolt määratud ajal ja kohas, vähemalt ühel korral aastas.

1.2. Hindajad

Hindamist teostab kutsekomisjoni poolt moodustatud hindamiskomisjon, mis koosneb õmblustööstuse sõltumatutest ja kompetentsetest spetsialistidest: tööandjate esindajad, kooli esindajad jne. Hindamiskomisjon on vähemalt kolmeliikmeline.

1.3. Hinnatavad kompetentsid

Õmbleja, tase 3 kutse taotlejad peavad kutse saamiseks tõendama järgnevaid kutsespetsiifilisi kompetentse:

- 1) Töövahendite, seadmete ja masinate käsitlemine
- 2) Ettevalmistusoperatsioonid tehnoloogiliste sõlmede õmblemiseks
- 3) Tehnoloogiliste sõlmede õmblemine

II Hindamise meetodid ja nende kirjeldus

- 2.1 Õmbleja, tase 3 kutsealaseid kompetentse hinnatakse järgmiste meetoditega:

- Kirjalik teoreetiliste teadmiste test
- Praktiline proovitöö

2.2 Meetod 1 – kirjalik teoreetiliste teadmiste test

- 2.2.1 Kirjaliku teadmiste testi eesmärgiks on kontrollida, kas ja millises ulatuses kutse taotleja valdab tööks vajalikke üldisi, teoreetilisi teadmisi.
- 2.2.2 Teoreetiliste teadmiste test koosneb 75 valikvastusega küsimusest. Igale küsimusele on esitatud 3 vastusevarianti, millest 1 on õige.
- 2.2.3 Teoreetiliste teadmiste testi küsimused jagunevad:
  - 50 küsimust - õmblustehnoloogia
  - 10 küsimust - materjaliõpetus
  - 10 küsimust - õmblusseadmed
  - 5 küsimust - tööohutus, ergonomika, töökorraldus
- 2.2.4 Kirjalik teoreetiliste teadmiste test tuleb kutse taotlejal sooritada etteantud aja jooksul.

2.3. Meetod 2 – praktiline proovitöö

- 2.3.1 Praktilise tööülesande eesmärgiks on selgitada välja kutse taotleja käeliste oskuste tase ning see, kas ja kuidas ta oma teoreetilisi teadmisi praktikas kasutada oskab.
- 2.3.2 Praktilise proovitöö käigus tuleb kutse taotlejal õmmelda määratud aja jooksul ning etteantud näidisele ning juhendile vastav tootesõlm.

III Hindamiskriteeriumid

KOMPETENTS	KRITEERIUM	MEETOD
1. Töövahendite, seadmete ja masinate käsitlemine		
Õmblus- ja äärestusmasinale seadistuste tegemine	<u>Kutse taotleja:</u> a) Valmistab tööülesandest ja masina eripärast lähtudes ette masina, kasutades etteantud töövahendeid: niidistab, vahetab nõela ja pressitalla, reguleerib pistet. b) Puhastab töö lõppedes masina seest ja väljast, vajadusel ka tööoperatsioonide vahetumisel. c) Valib juhendamisel ja kasutab õmblusmasinal olevaid programme (näit. niidi lõikamine, õmbluse algus- ja lõppkinnituse tegemine jne.) d) Reguleerib juhendamisel kuum-niiske seadme temperatuuri, aja ja surve vastavalt materjali omadustele. Triigib ja pressib detaile, lähtudes materjali eripärast ja etteantud tööülesandest.	<u>Praktilise tööülesande käigus hinnatakse taotleja järgmisi kompetentse:</u> a) õmblusmasina seadistamise oskust (piste reguleerimist, toote valmistamiseks sobiva programmi valimist, masina niidistamist jne); b) töökoha korraldamise oskust ja ohutustehnika nõuete järgimist; c) mitmesuguste töö- ja abivahendite kasutamise oskust; d) toote viimistlemist kuumniiske seadme abil (<i>kui tehnoloogiline kaart seda eeldab</i>)
Õmblus- ja äärestusmasina hooldamine ja puhastamine		<u>Kirjaliku testi abil selgitatakse, kas taotleja:</u> a) teab õmblus- ja äärestusmasina nõela, niidi ja erinevate presstaldade valiku põhimõtteid; b) teab õmblusseadmete hooldamise ja kuumniisketel seadmetel temperatuuri valimise põhimõtteid; c) tunneb erinevaid kuumniiske töötlemise seadmeid (triikraud, pressid, mannekeenid); d) teab ja tunneb erinevaid õmbluste ja pistete liike ning seda, milliste toodete, materjalide ning toote sõlmede juures neid kasutatakse; e) teab õmblustööstuses kasutatavaid muid seadmeid ja masinad, nende otstarvet ja üldist tööpõhimõtet; f) tunneb õmbleja tööks vajalikke töövahendeid.
Õmblusmasina programmide valimine ja kasutamine		
Kuumniiske seadmete kasutamine		

KOMPETENTS	KRITEERIUM	MEETOD
2. Ettevalmistusoperatsioonid tehnoloogiliste sõlmede õmblemiseks		
Ühendusõmbluste õmblemine, äärestamine ja palistamine	Kutse taotleja a) Ühendab, äärestab ja palistab detaile, järgides ettenähtud õmblusvaru ja vastasmärke. b) Õmbleb sissevõtteid, järgides detailil olevaid märgistusi. Ühendab figuurseid detaile, järgides ettenähtud õmblusvaru ja vastasmärke. c) Valmistab erinevaid väikedetaile (nt taskuklapid, mansetid ja kätised, põõnad, pagunid, vööd, värvlid, lipsud jne.), järgides etteantud tehnoloogilist kaarti või tootenäidist. d) Märgib erinevate furnituuride (nööbid, pandlad, trukid, needid, haagid, tripid, öösid jne.) asukohad ja paigaldab need.	<p><u>Praktilise tööülesande käigus hinnatakse taotleja järgmisi kompetentse:</u></p> a) toote tehnoloogilise kaardi lugemise ja selle mõistmise oskust; b) tehnoloogilisel kaardil märgitud ettekirjutuste, toote valmistamise etappide ja instruksioonide järgimist; c) nööpide, furnituuri ja muude väikedetailide asukohtade märkimise, nööpaugu pikkuse arvutamise jne. oskust (<i>Sõltuvalt toote eripärast</i>); d) oskust arvestada õmblusvarusid ning järgida vastasmärke; e) väikedetailide valmistamise oskust vastavalt tehnoloogilisele kaardile. <p><u>Kirjaliku testi abil selgitatakse, kas taotleja:</u></p> a) teab ja tunneb erinevaid furnituuride kinnitamise seadmeid ja viise; b) on kursis sellekohase kutsealase terminoloogiaga; c) teab ja tunneb erinevaid furnituuride valmistamiseks kasutatavate materjalide liike ja nende eripära; teab, kuidas märgitakse sissevõtteid ja figuursed õmblusi ning kuidas neid õmmeldakse
Sissevõtete õmblemine ja figuursete detailide ühendamine		
Erinevate väikedetailide valmistamine		
Erinevate furnituuride märkimine ja paigaldamine		

KOMPETENTS	KRITEERIUM	MEETOD
3. Tehnoloogiliste sõlmede õmblemine		
Lõhikute ja voltide õmblemine	<u>Kutse taotleja</u> a) Õmbleb lõhikuid ja volte vastavalt detailidel olevatele märgistustele, näidisele või tehnoloogilisele kaardile. b) Õmbleb kannaga kraesid ja püstkraesid vastavalt detailidel olevatele märgistustele, näidisele või tehnoloogilisele kaardile. c) Õmbleb pealeõmmeldavaid taskuid tootele, lähtudes detailidel ja tootel olevatest märgistustest, näidisest või tehnoloogilisest kaardist. d) Õmbleb lukuga ja nõõpidega kinniseid ning märgib nõõpaukude kohad vastavalt detailidel olevatele märgistustele, näidisele või tehnoloogilisele kaardile. e) Äärestab, palistab ja kandib varrukasuu või toote allääre, lähtudes detailidel olevatest märgistustest, näidisest või tehnoloogilisest kaardist.	<u>Praktilise tööülesande käigus hinnatakse taotleja järgmisi kompetentse:</u> a) toote tehnoloogilise kaardi lugemise ja selle mõistmise oskust; b) detailide ja neil olevate vastasmärkide tundmist, nendest juhendumist töö teostamisel; c) oskust määrata kanga paremat ja vasakut poolt; d) masina seadistamist, sh niidistamist, piste reguleerimist ja sobiva programmi valimist; e) ergonomilise töökoha korraldamise oskust; f) töötervishoiu- ja tööohutusnõuete järgimist; g) ratsionaalsete töövõtete kasutamist; h) tehnoloogilisel kaardil märgitud toote valmistamise etappide ja instruksioonide järgimist; i) tootesõlme vastavust tehnoloogilises kaardis etteantud kvaliteedinõuetele; j) etteantud ajanormi arvestamist ja järgimist; k) töö lõppedes töökoha ja õmblusmasina korrastamist; l) töötamist pingelukorras.
Kraede õmblemine		
Taskute õmblemine		
Kinniste õmblemine		
Varrukasuu õmblemine ja rõiva allääre töötlemine		
		<u>Kirjaliku testi abil selgitatakse, kas taotleja:</u> a) teab erinevaid tooteliike (kerged rõivad, tekstiilitooted jne); b) tunneb tekstiilitööstuses kasutatavate materjalide liike ja omadusi, nende kasutamiseviise ning töötlemise tingimusi; c) teab ja tunneb tööks vajalikke õmblustarvikuid, oskab neid vajalikes tööetappides kasutada; d) tunneb enamlevinud õmblemisvigade tüüpe, mõistab nende tekkepõhjust ja mõju järgnevatele tööloikudele. Teab, ja oskab neid vältida ning vajadusel parandada; e) on kursis ergonomilise töökoha põhimõtetega;

KOMPETENTS	KRITEERIUM	MEETOD
		f) tunneb erinevaid tehnoloogilisi sõlmi.

KOMPETENTS	KRITEERIUM	MEETOD
LÄBIVAD KOMPETENTSID		
Õmbleja on oma töös orienteeritud kliendi rahulolule. Kvaliteedinõudeid ning tööaja norme järgides valmistab ta tooteid, mis vastavad etteantud standarditele.		Läbivaid kompetentse hinnatakse eksami käigus koos kutsepetsiifiliste kompetentsidega.
Järgib oma töös asjakohaseid instruktsioone, tööeeskirju ja ohutusnõudeid.		Praktilise tööülesande käigus hinnatakse kutse taotleja tegevust ohutusnõuete, etteantud instruktsioonide ja kvaliteedinõuete täitmise, töökoha korrastamise, ratsionaalsete töövõtete, tegevuste asjakohase planeerimise ja optimaalse ajakasutuse mõttes.
Planeerib oma aega, töötab süsteemselt, organiseeritult ja efektiivseid töövõtteid kasutades.		Muuhulgas jälgitakse, kuidas talub taotleja pingelises olukorras tööülesannete täitmist, kuidas suhtleb teiste eksaminandidega ja hindamiskomisjoni liikmetega jne.
Õpib ja omandab uusi tööülesandeid, meetodeid ja tehnikaid. Saab uuest informatsioonist aru ja mõtleb kaasa.		
Õmbleja on meeskonnatöötaja. Ta loob head suhted kolleegidega, näidates üles huvi ja teistest arusaamist. Suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida.		

IV Hindamise korraldus

Õmbleja, tase 3 kutse taotleja peab kutse taotlemisel vastama alljärgnevatele tingimustele.

Taotlejal on kas:

- a) vähemalt 1 aastane pidev erialane töökogemus viimase 3 aasta jooksul (taotluse esitamise tähtajaks) või
- b) kutsehariduse tasemeõppe lõpetajate puhul on läbitud täies mahus vastava taseme õppekava.

4.1 Hindamise etapid: I etapp – kirjalik teoreetiliste teadmiste test.

- 4.1.1 Eksamit sooritama tulles esitab taotleja hindamiskomisjonile kehtiva isikut tõendava dokumendi.
- 4.1.2 Eksami sooritamise ajal on ruumis lubatud viibida ainult vahetult hindamisega seotud isikutel, kui hindamiskomisjon ei ole otsustanud teisti.
- 4.1.3 Eksam toimub kinniste materjalidega.
Taotlejal on ruumis keelatud:
  - ✓ mobiiltelefonide, sülearvutite jm kasutamine;
  - ✓ teisi osalejaid või komisjoni liikmeid häiriv käitumine.
- 4.1.4 Hindamiskomisjoni liikmetel on õigus eemaldada ruumist osaleja, kes häirib hindamise läbi viimist, kasutab lubamatuid abivahendeid või konsulteerib teiste eksami tegijatega.
- 4.1.5 Teoreetiliste teadmiste testi sooritamiseks on kutse taotlejal aega 1 tund ja 30 minutit.
- 4.1.6 Test loetakse sooritatuks, kui õigesti on vastatud 54 küsimustest.
- 4.1.7 Kirjaliku eksami tulemused antakse taotlejale teada samal eksamipäeval, enne praktilise tööülesande sooritamist.
- 4.1.8 Kui testi õigete vastuste arv on 53 ja vähem, loetakse test mittesooritatuks ning taotlejat ei lubata eksami teise vooru, milleks on praktilise proovitöö tegemine. Taotlejale taotluse menetlemine lõpetatakse, taotlejale raha ei tagastata.

4.2 hindamise etapid: II etapp – praktiline proovitöö

- 4.2.1 Praktilise tööülesande täitmine toimub kirjaliku testi sooritamisega samal päeval.
- 4.2.2 Praktilise tööülesande sooritamine võib kokkuleppest tulenevalt toimuda nii kutse taotleja töökohas kui ka kutse andja poolt määratud eksamikeskuses.
- 4.2.3 Kutse andja võimaldab taotlejale praktilise töö sooritamiseks järgmised vahendid:
  - Töökorras õmblusmasin(ad)
  - Tootesõlme tehnoloogiline juhend (tööjoonis koos selgitusega)
  - Abivahendid, tulenevalt praktilise tööülesande tehnoloogilisest eripärast
  - Materjalid tootesõlme valmistamiseks
- 4.2.4 Enne praktilise tööülesande alustamist taotleja tutvub eksamiülesande näidise, juhendi ja tööle esitavate kvaliteedinõuetega.
- 4.2.5 Taotleja valmistab ettenähtud aja jooksul ning vastavuses etteantud näidisele, juhendile ja kvaliteedi kriteeriumitele tootesõlme, milleks on nt spordirõiva, ülerõiva vm toote tehnoloogiline sõlm.
- 4.2.6 Taotlejal on aega praktilise töö sooritamiseks kuni 2,5 tundi.
- 4.2.7 Proovitööd hindab eksamikomisjon ühiselt ja see loetakse sooritatuks, kui tootesõlm vastab etteantud näidisele ja juhendile ning on sooritatud etteantud ajamahu piires.

V Hindamisjuhend hindajale

Kutseeksami sooritamisel hinnatakse igat hindamise meetodi tulemust eraldi.

Enne hindamist tutvuge:

- ✚ Õmbleja, tase 3 kutsestandardiga,
- ✚ kompetentsipõhise hindamise mõistete ja põhimõtetega,
- ✚ kutse andmise korra ja selle rakenduskorraga,
- ✚ hindamise üldise informatsiooniga,
- ✚ hindamiskriteeriumidega,
- ✚ hindamismeetoditega,
- ✚ hindamise korraldusega,
- ✚ hindamisel kasutatavate dokumendivormidega.

Hindamise ajal

- ✚ taotleja poolt esitatud dokumentidega,
- ✚ taotleja poolt esitatud tasemetööga ja/või sooritatud testi tulemustega,
- ✚ jälgige igat taotlejat hindamisprotsessis personaalselt,
- ✚ täitke iga taotleja kohta personaalne hindamisvorm,
- ✚ esitage vajadusel küsimusi hindamiskriteeriumide täitmise osas,
- ✚ hinnake iga hindamiskriteeriumi järgi,
- ✚ vormistage hindamistulemus.

Hindamise järel

- ✚ andke taotlejale konstruktiivset tagasisidet,
- ✚ vormistage hindamistulemus,
- ✚ edastage oma ettepanek kutse andmise kohta kutsekomisjonile.

VII Vormid hindajale

- ✚ Lisa 1
Avalduse vorm
- ✚ Lisa 2
CV vorm

Lisa 1
KUTSE TAOTLEMISE AVALDUS EESTI RÕIVA- JA TEKSTIILI LIIDULE

TAOTLEJA:			
1. Ees- ja perekonnanimi			
2. Isikukood			
3. Postiaadress			
4. Kontakttelefon			
5. E-posti aadress			
6. Tööandja/õppeasutuse nimi, aadress, kontaktisiku nimi ja telefon			
7. Ametikoht			
8. Haridus ja eriala			
9. TAOTLETAV KUTSE			esmane
			taas-töendamine
10. AVALDUSELE LISATUD DOKUMENDID:			LEHTI
10.1. Isikut tõendava dokumendi koopia			
10.2. Elulookirjeldus (CV)			
10.3. Omandatud haridust või nõutud tasemeõppekava läbimist tõendava dokumendi koopia(d)			
10.4. Täiendkoolituse läbimist tõendava dokumendi koopia(d) (vajadusel)			
10.5. Maksekorraldus kutseomistamisega seotud kulude tasumise kohta			
11. KUTSEKVALIFIKATSIOONI TAOTLEJA			
<i>Kuupäev:</i>		<i>Allkiri:</i>	
12. TAOTLEJALE SOBIV TEATISE SAAMISE VIIS			
<i>Postiaadress:</i>		<i>E-post:</i>	

Täidab Eesti Rõiva- ja Tekstiili Liidu esindaja

Avalduse saamise kuupäev	
Avalduse registreerimise number	
Vastuvõtja	

Lisa 2

CURRICULUM VITAE

ÜLDINFO

Perekonnanimi:	
Eesnimi:	
Sünniaeg:	
Haridus:	

TÖÖKOGE M US (3 viimast tööandjat)

Üldine tööstaaž: .....

Ajaperiood: <i>alates</i> <i>(kuu/aasta) kuni</i> <i>(kuu/aasta)</i>	
Tööandja	
Amet	
Töökirjeldus	

Ajaperiood: <i>alates</i> <i>(kuu/aasta) kuni</i> <i>(kuu/aasta)</i>	
Tööandja	
Amet	
Töökirjeldus	

Ajaperiood: <i>alates</i> <i>(kuu/aasta) kuni</i> <i>(kuu/aasta)</i>	
Tööandja	
Amet	
Töökirjeldus	

HARIDUS (*alates hiliseimast*)

Haridusasutus	
Õppeaeg	
Eriala	

Haridusasutus	
Õppeaeg	
Eriala	

TÄIENDKOOLITUSED (*alates hiliseimast*)

Koolitaja	
Koolituse nimi	
Koolituse sisu	

Koolitaja	
Koolituse nimi	
Koolituse sisu	